

KÖZMŰVELŐDÉS

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI KATHOLIKUS HETILAP.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
GYULAFEHÉRVÁR (VÁR.)
Telefon szám 16.

Felölös szerkesztő: SOÓTHY GYULA.
LAPTULAJDONOS
AZ ERDÉLYI RÓM. KATH. IRODALMI TÁRSULAT

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre — — — — — 8 kor
Félévre — — — — — 4 „
Negyedévre — — — — — 2 „
MEGJELENIK MINDEN SZOMBATON.

Két székelly város versengése.

Távolról szemlélve is csunya volt, közlelri meg épen utálatos az a küzdelem, melyet Sepsiszentgyörgy város és annak polgársága indított a törvénszék elnyeréseért. Nem azért, mintha magában elítélendő volna, ha egy város különböző intézményekre akar szert tenni, hanem azért, mivel ebben az esetben oly intézményt kívánt meg Sepsiszentgyörgy, amelyet egy másik székelly város Zsigmond kora óta, csak az újabb rendezést véve is figyelembe, negyven év óta birtokolt. De hát akármily harcatermészetű volt is ez a különös küzdelem, célt ért, hála Sepsiszentgyörgy nevezetes képviselője hathatós közbenjárásának és a város munkapárti állásfoglalásának. Ellenben Kézdivásárhely rosszul viselte magát, mivel régi időktől fogva a függetlenségi táborban volt. A magunk részéről eltévesztettnek látunk minden oly politikai ténykedést,

mikor nem a közszükséglet, hanem a pártérdekek szerint kapják vagy vesztik el a városok az állami intézményeket.

No de a törvénszék áthelyezése törvényileg van kimondva, azt vissza csinálni aligha lehet. A főrendiházi tárgyalás alkalmával az is szóba került, hogy Kézdivásárhely városát a bekövetkező veszteségért kárpótolni kell.

A kárpótlás ügyének keresztülvitele a kézdivásárhelyi munkapárt vette kezébe, mely 1913. évi július 27-én tartott közgyűlésén foglalta össze a kárpótlás ügyében való állásfoglalását. Természetesen sokkal jobb volna, ha nem egy párt sajátítaná ki ezt a rendkívüli fontosságú ügyet, hanem az egész polgárság és első sorban a város vezetősége foglalna állást ebben.

Nos, a kézdivásárhelyi munkapárt 1913. évi július 27-iki közgyűléséből Tisza István gróf miniszterelnökhöz

intézett emlékirat több pontban foglalja össze a kárpótlást.

Az emlékirat megállapítja, hogy Kézdivásárhely a törvénszék áthelyezése által körülbelül 300.000 korona kárt szenved évi fogalmában.

Ennek pótlására sürgeti a munkapárt, hogy ennek megfelelőleg tegyen az állam 5 tőkényi, illetőleg a 300.000 korona jövedelemnek megfelelő befektetést. A legfontosabb kárpótlás az erdélyi keleti transversális fővasútnak az ojtózi-szorosan átvitele lenne Kézdivásárhelyre, mint egyik főállomással. Ez tulajdonképpen nem helyi, hanem egyetemes magyar érdek.

Ezenkívül sürgeti az emlékirat, hogy a stratégiai okokat is számba véve, legalább egy ezred katonaságot helyezzen Kézdivásárhelyre az államkormány. Azon honvédkaszárnyát, melyet a városnak kell felépítenie nagy áldozattal, építse fel maga a honvédelmi miniszterium a minisztertől vásárolt

T Á R C A.

A víz ónagyhatalmassága.

(Folytatás.)

A pliocénben már olyan Európa faunája s flórája, mint a mai. Az örökös nyarat időnkint hó zavarja meg s a növény- és állatvilág ennek megfelelőleg fejlődik. Lombhullató fák lépnek fel, alattuk különböző elefántok, lovak poroszálnak, a mai alakoknak közvetlen szülői. A barlangi medvék, hiénák, kutyák már a mieink. A pliocén végén Európának, sőt Magyarországnak hegy és víz rajzolata már a mai. Még csak a diluvium végez simításokat rajta. Ez a diluvium hozta Európába az embert is.

Nos tehát — a pliocén korban kezdte a kolorádó ásní utak és trizona földjét. Akkor a plato felületével egy szintben folyt a víz, maga a plato is megközelítően egy szintben lejtett a kaliforniai öböl felé. Azóta számozatlan évezredek teltek el, ez a munka egyre tartott; közben a plato egyes részei kimozdultak, emelkedtek, illetve a folyó folyásával szembe vetődtek. A folyó eredeti nivóját megtartani igyekezett, miért is medrért óriási arányokban mélyítette. Átvágta magát a miocén, cocén, kréta, jura, friasz rétegek. Ahogy rohant az idő a jelen felé,

úgy tört munkája a múltba. A pliocén korszak végén már a szén formáció kiválásába kezdett s ma 70 mértföld hosszúságban 1000—2000 méteres falak között, néhol ósgrániton foly, nagyszerűen dokumentálva a víz sisifusi munkáját.

A felső folyásnak még egy nagystíli munkájára akarok rámutatni, a hegyek áttörésére, a hegyszakadékok, szurdukok keletkezésére. A folyók romboló munkájának nagyszerű eredményét láttuk, hogy ezek után könnyen elhithetjük, hogy a folyók, patakok hegyeket fűrészelnek át. Medrük mélyítésén kívül forráshelyüket lassan hátráltatják. A forráskör eróziója t. i. katlanszerűen kimélyíti azt a helyet, honnan vizei összeütnek. A kivájt anyagokat elhordva a víz feljebb nyomul a hegyre s a katlant beljebb nyomja. Addig-addig hátráltatja így forráshelyét, míg egyszer csak átfűrészezi a hegyet. Így születnek a két völgyet összekötő keskeny, meredek falu és minden esetben gyönyörű keresztvölgyek a szurdukok. Szinte hihetetlen munka ez, még hihetlenebb, ha azt is tudjuk, hogy 1000—2000 méteres magaslatokat is, kemény kristályos kőzeteket is átfűrészel a víz s aránylag rövid idő alatt. A pliocénben, — tehát akkor, mikor a colorado munkába vette canonját, — Magyarország középső részét és Erdélyt édesvízi tenger borította. A délkeleti hegyek mint valami gát,

tartották vissza e tengert. Nem volt tehát kivezető útjuk, ma pedig egész sor szebbnél-szebb szurduk töri át a déli határhegységet ezeket tehát csak a pliocén után csinálhatták a folyók és patakok; s csak ezek csinálhatták, mert sem törésnek, sem vetődésnek nyomai nincsenek rajtuk; s amint említettem, 1000—2000 méteres hegyek áttörésével csinálták; az Olt a Vöröstoronnyi szorost a 2000 méter magas délkárpátok áttörésével csinálta.

A közlekedés, kereskedelem, — kultura szempontjából roppant fontosak az áttörések; a forgalomnak kitünő útjai; a vasutak is ez átjárókat keresik.

A középső folyás jellege más. Ott nem nagy a folyó esése, nincs ereje a meder mélyítéséhez. Azért korántsem remült el; ambíciói sem lohadtak le; erőit is csak átszerelte új munkára s ez a munka a völgytágítás. Végtelenül fontos munka. Az ember lehetőség szerint a völgyekbe húzódik, hogy egzisztenciáját szűkebb értelemben is, tágabb értelemben is biztosíthassa. Ott ver gyökeret gazdasági s intellektuális élete; ott virul kulturája; ott nyüzsgő kereskedelme, forgalma. A völgyeket pedig legnagyobb részben a folyók csiszolták a kulturember végtelenül sokoldalú életének alkalmas talajává — vannak más eredésű, ú. n. tektonikus völgyek is, de talán mon-

Oberbauer A. Utóda Budapest, IV. Váci-utca 41.
A legjobb hírnévnek örvendő és legrégebb egyházi szerek, ruhák, zászlók. stb. gyára. — Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

telken. Ezenkívül sürgeti az emlékirat egy katonai realiskola állítását is.

Ipari és kereskedelmi téren olyan vállalatokat kíván az emlékirat, amelyek legalább 200 munkást foglalkoztatnának. Az iskolákat illetőleg revideálni kell az állammal kötött szerződéseket s a várost a rá háramló terhek hordozása alól fel kell oldani. Az iparos tanonciskolát államivá kell átfejlesztetni, ahol a tanítás teljesen díjmentes.

Ehhez járul a kiseddívó államosítása. A kereskedő tanonciskolának 2000 korona államsegély biztosítandó. A polgári iskolát teljesen új épületben kell elhelyezni és internátusát 100 tanuló befogadására kell alkalmassá tenni. Szükséges ezen iskolának 7 osztályúvá fejlesztése és gazdasági szakoktatással való egybekapcsolása. A polgári leányiskola internátusát szintén bővíteni kell és kereskedelmi tanfolyammal kell fejlesztetni. Az emlékirat mint új intézményt középiskola jellegű kereskedelmi iskolát sürget.

Ezeket kívül az emlékirat követeli, hogy az állam adjon csatornázásra 1 millió, közbiztonsági építésére 100,000 koronát.

Kívánatos továbbá, hogy Csikmegye délkeleti csücske, mely földrajzilag és így formailag is inkább Kézdivásárhelyhez tartozik, közigazgatásilag és igazságszolgáltatásilag csatoltassék a Kézi járáshoz.

Csak mindezeknek a követeléseknek teljesítése, még pedig egyszerre való teljesítése tudná Kézdivásárhely veszteségeért kárpótolni.

danunk sem kell, hogy ezek sem kerültek ki a víz revideáló munkáját, mely sokféleképen módosította őket. Nyugodtan ismételtethetjük, hogy a földön a legtöbb völgy a víz munkájának eredménye.

Középső folyásán mint említettük, nincs a víznek mélyreható erőzóiája; nyugodtan azonban egy pillanatig sincs s feneke helyett partjainak feszíti erőit. Oldalas erőzóiájával kitérít medrét s ha elég tág és kényelmes helyet sikerült hozzá ásni, — mederváltoztatásával, kanyargásaival, a két oldalról belé siető vizek erőzóiájával mind kijebb tolja annak a medernek határait, melyet a természet készen adott mint tektonikus repedést, vagy melyet ő vájt mint szurdokot. Milyet a völgy annyira szélesedett, bekövetkezik a folyó életének ez a vagabundus korszaka. A patak mihelyt a hegyek közül egy kis völgybe ér s lélegzethez jut, kóborlásra adja fejét. Kanyarulataival hihetetlenül pusztít. Az Ólt kanyarulataival kegyetlen kigyózó ostor a háromszéki székeley hátán, mert áradásaitól eltékintve is, melyeket az idén 26-szor ismételt meg — kanyarulataival elhordja az eke alá fogott, jól megművelt dombokat. Két év-tized az Ólt völgyében már szépen mutatja a völgytágítás munkáját.

Alsó folyásában végképen elmarad a folyó romboló hatása; nincsen hozzá fiatalos ereje; ambíciói ellaposodtak; a folyó megöregedett s öregesen folydogálva öregesen dolgozik. Tesz-vesz, lerakja a magával vitt anyagokat, zátonyokat, deltákat csinál. Az anyagszállításról érdemes többet beszélni. Amily fáradha-

Igy áll most ez a küzdelem a két város között. Teljes pártatlansággal nézve a dolgot, nem lehet helyeselni, hogy egyes városok elveszítsék már régóta birtokolt intézményeiket. Ha azonban mégis megtörténik, hogy esznek azoktól, teljes mértékű kárpótlást kívánhatnak. Kézdivásárhely különben is iparában évtizedekkel ezelőtt roppant kárt szenvedett a vámviszonyok megváltozása miatt. Ezért léteért és intézményeiért folytatott küzdelme rokon-szenviünkre teljesen méltó.

A békási magyarok örömmünnepe.

Katholikus magyar lelkész bevezetése Békásba.

Értékes és lélekemelő ünnepség keretében folyt le Brassay Imre plebánosnak, az első békási magyar papnak bevezetése. Megható és magasztos ünnepség volt a békási magyarok ünnepe, olyan ünnep volt, ahol az ünnepély fényét a kitörő könnyek csillogása tette értékesé.

Az elhagyottak, a pásztor nélküli nyáj, a magyarság részére veszni indult hajótöröttek üdvözölték papjukban a megmentőt, a vigasztalót.

Tarka csoportokba verődve indult meg a népvándorlás kora reggel a község határában felállított diadalkapuhoz. Tarka csoport. Székelyek: akik még megtartották anyanyelvüket és vallásukat. Székelyek: akik idegen ruházatban, idegen

nyelven, de még ősi vallásukban várták a magyar papot. Székelyek: akik csak arcvonásukban és elferdített nevükben árulták el a multat. Székelyek: akik székelyek és római katolikusok tudtak lenni és maradni.

Tölgyes felől érkezett meg az új pap, akit testvéri szeretettel, paptársi buzgalommal vezetett a gyergyói kerület főesperese, lovag Takó János. Kiséretében jöttek a tölgyesi hívek, élükön plebánussal.

A diadalkapunál az érkezőket Görög György községi főbíró fogadta.

Harangzúgás közben vonult be a nép a templomba, ahol a szentmisét Takó János főesperes, a szentbeszédet pedig Brassay Imre plebános mondotta.

Szentmise után egyháztanács ülés volt.

Az egyháztanács ülésén az Emke 250 koronás adományát Vákár P. Arthur lapszerkesztő, az Emke gyergyói titkára nyújtotta át az új papnak, amit az egyháztanács lelkes ünnepléssel fogadott s egyben Takó János elnöklő főesperes indítványára az Emke-nek jegyzőkönyvi köszönetet szavazott.

Az egyháztanács meleg ünneplésben részesítette Takó János főesperes-plebánost és Balogh tölgyesi plebánost, a volt adminisztrátort.

Délben örömlakoma volt, melyen valláskülönbség nélkül megjelentek sokan. A mintegy 60—80 terítéki bankett lefolyása mindvégig páratlanul emelkedett, hazafias megnyilatkozásoktól átszótt volt. Az ünnepélyen és a banketten kulturegyesületek és közéleti tényezők

óriási anyagforgalom nivelláló munkát végez; lehordja a hegyeket s kitölti a völgyeket. A folyó medrében sodródó törmelék a hosszú út alatt újra és újra felaprózik, a surlódás következtében kopik, lassan-lassan homokká, illetve iszapká válik. A folyó ezeket részben a tengerig szállítja s elvegyíti annak sós vizében, részben még útközben alsó folyásában, vagy közvetlenül a tenger partján lerakja. Így kerül szárazra az iszap, — különösen pedig minden ember gyermek-kori játszótársa a homok. Óriási területeket borít be csillogó szemekkel; néha meg szárnyra kap s mint futóhomok elkalandol messzi földre. Amily közönséges, oly sokféle haszna van; ezek között nem utolsó, hogy benne terem a jóféle homoki bor. Ha kötőanyag tartja össze, homokkó válik belőle; jelentőségét s álltalában a víz munkájának jelentőségét akkor értjük fel igazán, ha beleállítjuk a föld történetének végtelen perspektívájába. Ha tudjuk, hogy nincs a földnek korszaka, melyben pl. a homok, vagy homokkó mint számottevő rész elő ne fordulna. A Kambri, sziluri, devoni formációban, közzén korszakban s végig a legújabb korig fentalálható. A messinai Faronál most, a szemünk előtt alakul a homokkó.

Az alsó folyás lerakódásainak különböző jelentősége van.

Feltöltik azt a helyet, ahol a lerakódás történik; a töltés igen jelentős lehet. Kiszámították, hogy ha a Hoangho 1400 év alatt felhordott televény iszapját három négyszög méter földnyi területen

megbízásából megjelentek dr. Fejér Mihály ügyvéd az E. K. E. titkára s Vákár P. Arthur lapszerkesztő az Emke titkára, akiket a békásiak meleg ünnepeltetésben részesítettek.

Az ünnepségről az alábbi két táviratot küldötték el:

Ünagyméltósága gróf Majláth G. Károly
Püspök úrnak

Bakócamindszent.

Hátalatt szívvel mondunk köszönetet kegyelmes Főpásztorunknak, hogy egyházközségeinknek örömmünnepet szerezni kegyes volt. Nevét imáinkba foglalva Főpásztori áldását kérjük:

Békási kath. székelyek.

Emke igazgatótanács

Kolozsvár.

A békási katolikus székelyek első plebánosi beigtatásuk alkalmából lelkesedéssel üdvözlük az Emkét, a támogatást köszönik a magyarságért folytatott küzdelmükben, további támogatást kérnek. **G ö r ö g, elnök. V á k á r, titkár.**

Örömet hirdetünk s örömmel hirdetjük, hogy a békási katolikus magyarok boldogok, de boldog lehet maga a magyar társadalom is, hogy testvéreink, a békási székelyek nem vesztik el többé vallásukat és magyarságukat, sőt visszakeresik azt: **A z Ú r n e v é b e n!**

—r.

egyenletesen osztanák el, 3000 méter magas réteget kapnánk. Ebben a magasságban már az örökös hó birodalma kezdődik. A Hoanghonak egyetlen kiöntése az 1888-i 15 méter magas ülledeket hagyott hátra. A lerakodásnak gazdasági jelentősége is van. A Nilus áradásai televény földet adnak Oziris fiainak.

A Pó és Missisipi saját medrét emeli hordalékával s természetes gátakat húz maga mellé.

A legtipikusabb lerakodások, a delták épenséggel területet hódítanak a tengertől a száraz számárra. Végeredményben aligha nyer ezzel a száraz, mert hiszen a tenger sem kíméletes vele szemben s egyebütt ugyancsak megveszi a vámat rajta. A delták növekedése azonban nem kicsinylendő. A Missisipi minden évszázadban órajárányira kitölti a tengert. A Nilus deltája 22.000 km² és évente négy méterrel előre halad. A szárazföld térfoglalására legjellemzőbb példa a Pó munkája, mely iszapjával annyira kitöltötte öblét, hogy Ravenna most távol van az Adriai tengertől, pedig valamikor annak partján állott. A Pó nagykiterjedésű földet csempészett iszapjából közéje és a tenger közé.

Ime a víz. A föld metamorfozisanak nyughatatlan lelke. Sürgeti az ideális egyenlőséget, melyben a magasságok porig alázódnak s egyenlőkké lesznek a völgyekkel. Szakadatlanul zúzza-bontja a régi világot s öntudatlan napszámosa egy új világnak. Az új világ bölcsője azonban nem a patak, nem a folyó, hanem a végtelen — a titokzatos tenger. (Vége.)

Nemzeti repülőverseny Szent-István-napján Budapesten.

Nagy napot ül meg a magyar aviatika Szent István-napján. A múlt évi kevéshé sikerült látványos mutatóványok csak erkölcsi, de kevés anyagi eredményt mutattak. Az erkölcsi siker mondhatni minden anyagi támogatás nélkül ernyedetlen szorgalommal és kitartással dolgozó magyar aviatikusainkban, a kevés eredmény pedig a társadalom nemtörődömségében leli alapját.

Hogy az aviatikának, ennek az újabb fegyvernemnek jövője van, azt már az is bizonyítja, hogy a modern hadseregek nagy összegeket áldoznak repülőgépek beszerzésére, repülőterek berendezésére. De az aviatika nemcsak hadi eszköz, hanem mint a polgári osztály egyik új kezesforrása és mint új iparág, végre a távolabbi jövőben mint közlekedési eszköz is nagymérvű támogatást igényel.

Az aviatika ipari része eddig hazánkban egyáltalában oly mérvben, hogy azt iparnak lehetne nevezni, nem műveltetett.

Törekvésünk oda irányul, hogy pilóta iskolát szervezzünk, hol aviatikusaink az elméleti tudást is elsajátítva magukat a légiárás folytán bekövetkező szerencsétlenségektől megóvhassák.

Tizenkét repülőgép fog a történelmi nevezetességű Rákos mezején egyidőben keringeni. Ez olyan magasatos látvány lesz, amely meg fogja érni azt az egy vagy kétkoronás belépődíjat. Feledhetetlen emlékekkel távozhatunk majd Budapestről és mindég megőrizhetjük hazai pilótáink dicsőséges szereplésének emlékét.

A Magyar Aero Szövetség egy héten belül elkészül a szervezés munkájával s akkor azután mindenkinek rendelkezésére áll úgy, hogy a kérdézősködésekre szívesen ad útbaigazítást, (Magyar Aero Szövetség IX., Ráday-u. 4.) esetleg felrándulók részére is.

Értesítőink.

(Folytatás.)

A fontosabb főtanhatósági rendeletek egyike az ifjúsági könyvtár átvizsgálását teszi kötelességévé az egyes intézetek tanáraiknak. E munka elvégzésére azonban igen rövid időt szabott. Három hónap s hozzá még a tanév három utolsó hónapja nem elég arra, hogy ezt a könyvtárügyet, amelyről annyi szó esett már tanügyi körökben, közmegegyezésre el lehessen intézni. Igaz, hogy egyelőre arról van szó, hogy csak a Szemák-féle Ifjúsági könyvtár-jegyzékbe föl nem vett, de az ifjúsági könyvtárban bennlevő művek vétesenek szigorú vizsgálat alá. Ámde ilyenek is nagszámmal vannak s idő kell hozzá, míg azokat a tanárok kritikus szemmel átválssák. Épen azért lehetetlenek tartjuk, hogy a főtanhatósági rendelkezések a megállapított időben bármelyik intézet is eleget tehetett volna.

Az egész könyvtárkérdés különben a legkényesebb, de egyúttal a legfontosabb kérdések egyike. Nem ismerünk tanügyi téren sürgősebb s megoldásra érettebb tennivalót az ifjúsági olvasmányok rendezésénél. Csak hogy azt is hozzá

kell tennünk, hogy az aztán legyen alapos munka, hosszú évtizedekre szóló, hogy a könyvtár használata ne aggodalmat, hanem megnyugvást keltsen mindenki, akinek az ifjúsági erkölcsi neveléséhez valami köze van. A feladat megoldásához több emberre van szükség és csakis olyan tanárookra, akiknek irányelvei a nevelésben megállapodottak és következetesek, akiknek erkölcsi fellegása nem alkuszik azért, hogy közelebb jusson az élethez, akik azt az elvet, hogy az életnek kell nevelni, nem akarják úgy megvalósítani, hogy alkalomszerű engedményeket tesznek a morális pedagógia rovására, akik nem fedeznek föl minduntalan nagy űrt az élet és iskola között, hogy aztán az arany középutat kereshessék. Ez a megkülönböztetés tanár és tanár között nem akar megszólás lenni az egyikre, sem fölmagasztalás a másikra. Elvégre — megengedjük — niúnszbeli különbségről is lehet szó. A Státus tanárai a valláserkölcsi szempontoknak a nevelés terén való érvényesítését illetően mindenestre fölötté állanak az állami tanároknak. De azt a bizonyos niúnszbeli különbséget is szeretnők kizárni a könyvtárrendezés dolgából, hogy ne legyünk kitéve annak az eshetőségnek, hogy azt a könyvet, amelyet az egyik elfogadhatónak tart, a másik aggodalommal lássa a diák kezében.

Szemák azt mondja, hogy a könyvtárjegyzék összeállításának elveit az Orsz. Középiszk. Tanáregyesület választmányától kiküldött bizottság állapította meg. Ezek az elvek a következők: Nem tartalmaz-e a könyv felekezeti vagy nemzetiségi izgatást, nincs-e benne az állami rend és a társadalmi osztályok ellen való izgatás, nem esik-e valláserkölcsi és hazafias szempontból kifogás alá? És megjegyzi Szemák azt is, hogy a könyvek megbírlása csak valláserkölcsi szempontból okozott nehézségeket, mert e tekintetben merőben ellenkező felfogásokkal találkozunk. S a merőben ellenkező felfogások között ő az arany középutra lép. Hogy hogyan fest az arany középut, azzal most bővebben nem foglalkozhatunk. Ezúttal csak egy-két megjegyzésre hivatkozunk. Azt mondja Jókainál, hogy hiába való törekvés volna tőle eltiltani akarni az ifjúságot. Nincs az a hatalom, mely azt Jókai regényeitől visszatartathatná. Az okosság azért azt parancsolja, hogy válogassuk ki regényei közül azokat, melyek pedagógiai szempontból kevésbé aggályosak. — Ez a kevésbé aggályos körülbelül annyit jelent, hogy félig veszedelmes. Tehát körülbelül csak félig rontja meg az ifjúságot. Ettől nem kell félni, mert csak az aggályos könyv egészen veszedelmes?

Jósika regényeinél azt mondja, hogy azok jóval kevésbé valók az ifjúság kezébe, mint a Jókaié. Munkái közül mégis 19-et az ifjúság kezébe valónak tart, bár tudvalevő, hogy legjobb regényét, Abafit is sok helyen csak a tanár ismerteti és mutatja be. Ideje volna, ha megértene a pedagógus urak, hogy Jósika és Jókai nem a serdülő ifjúság számára írták regényeiket. De természetesen ha a tanár úgy állítja be Jókait az irodalmi fejlődés folyamatába, mintha csak egyedül ő volna érdemes az olvasásra, ő a legnagyobb,

a legszebb, a legszínesebb, ha tehát mintegy neki szabadjára az ifjúságot, könnyű lesz akkor mondani, hogy nincs az a hatalom, amely azt Jókai regényeitől visszatartja. Mintha bizony az emberi élet úgy volna berendezve, hogy csak a serdülő korban lehet és kell mindent elolvasni.

Aho Jánosnak a Forgácsok c. munkájáról is megvan a maga véleménye. Van benne egy mondat — úgymond — melyet talán elegendőnek talál valaki arra, hogy mellőzze a különben értékes művet. Az esetleg kifogásolható mondat nem erkölcsrontó, csak finoman, képtelen megmondja a valót, úgy, hogy jóformán csak az veszi észre, aki kritikus szemmel olvas. — Hát talán a diák nem olvas kritikus szemmel? Sőt sokszor még abban is erotikumot lát, amiben nincs, aláhúzás olyan kifejezéseket, amelyek aláhúzásának okát meg sem lehetne érteni, ha a könyv szélére nem írná sokszor durva szavakkal a maga megjegyzéseit.

Ilyen a Szemák középutja.

A legnagyobb körültekintést és gondosságot kérjük a könyvtárak rendezésénél, mert eddig sokakat bántott az a gondolat, hogy az ifjúság lelki élete, erkölce a rossz olvasmányok miatt még az iskola részéről sincsen kellőképpen megvédve.

(Folyt. köv.)

Censor.

H I R E K.

Szeressünk.

Irta: E. G.

Egy nagy vezér bölcsesekre bízta fiát, hogy tanítsák meg az igaz tudományra. A bölcsök vastag könyveket hozának a vezér elé és megmutaták, hogy mit kell megtanulnia annak, aki az élet ösvényén eltévedni nem akar. Midőn a vezér látta a könyveket, így szólott: tíz ember élete is kevés volna ahhoz, hogy azt a sok könyvet mind megtanulja. Válogassatok ki e könyvekből azt az egy könyvet, amely a legszükségesebb. A bölcsök kiválasztottak egy vastag könyvet és megmutatva a vezérnek mondták: eleget tetünk kívánságodnak, ime az egyetlen könyv. A vezér kezébe veszi a vastag könyvet és szótlanul lapozgatja. A bölcsök kíváncsian várják a választ. Végre megszólal a vezér: Bölcsök! nagyon sok tudomány van összehalmozva ebben a nagy könyvben, de értsetek meg engem, nem azt akarom, hogy fiamból oly tudóst neveljétek, amilyenek ti vagytok. Csak azt akarom, hogy fiam emberveség módon élhessen e világon és megtanulja, hogy mi vezesse cselekedeteiben. Vissza adom e könyvet és kérlek, keressétek ki belőle, ami a legszebb, legbölcsőbb és legmértöbb a megtanulásra, s mindig vezető csillag gyanánt lebegjen fiam előtt az életben való jártában-keltében, de amit kikerestek, ne legyen több egy szónál. A bölcsök körülülték a könyvet és tanácskozni kezdtek, forgatván lapjait. Az egyik bölcs egyszerre rámutat a könyv egyik szavára és felkiált: Itt van uram a szó, amit fiadnak meg kell tanulnia. És rámutatott e szóra: „E m b e r s z e r e t e t”. Ez az! — kiáltotta a vezér örömmel — kezdjétek meg tehát fiam nevelését.

Ha az emberiséget meg akarjuk tanítani az igazi boldogulás tudományára, akkor legelső sorban tanítsuk meg az emberszeretetre. A közélet fájdalmasan igazolja, hogy a magasba szárnyalás ezen útját kevesen, nagyon kevesen veszik igénybe.

A húszadik század álhumanizmusa felállította az önszeretet bálványát, ezt dédelgeti, ezt imádják, ez előtt hajt térdet és hogy az éhes molochot kibékítse, áldoz neki minden kigondolható és meg nem engedett módon.

Örökös harcok között, rettegésben telik az élet! Szomorú kép tárul a komolyan gondolkodó ember szemébe! Remegve érezzük azokat a megrázkodtatásokat, amelyek megdöbentik még a legfásultabb szívet is. Összerokadni látjuk az emberiséget a szívtelenség lidércnyomása alatt, s nincs menekvés az oly tömegek elől, akiknek szellemét a gaz, a bojtórján veri fel.

Az anyagi erők hatalmas özőnében, igazán el sem képzelhető, mi volna az egyedekkel, mi a tömegekkel, ha a keresztényiség krisztusi szelleme át- és át nem járná azt az érző szívet, melynek kamráiban ott szunnyad még a szeretetnek kis szikrája.

Az emberi ész hatalmas dolgokat terem. Alkot csodás, szinte természetfeletti műveket, amelyeket megbámul a világ. Ám az alkotások csak növelik a szív nyugtalanágát: mert a telhetetlen ember többre és többre vágyik és ha óhajait, vágyait megengedett módon ki nem elégítheti, meg nem engedett eszközök igénybevételével igyekeznek helyreállítani azt, a szerinte helytelen világrendet, melyben a sors talán egyiknek többet juttatott, mint a másiknak.

Azért az ész tanulmányához csatlakozzék a szívé is, hogy minden alkotásunk, minden munkánk a szívnek és az egész léleknek életnyilvánulás legyen.

Ez az életnyilvánulás pedig egyben öszpontosul: **S z e r e s s ü n k !**

Tudomásul. Az augusztus 24-én tervezett prézes-értekezletet nem augusztus 24-én, hanem már augusztus 23-án délután 6— $\frac{1}{2}$ óra között tartjuk meg, tudniillik a lelkigyakorlatok utolsó elmélkedése után. Kongr.-Otthon Igazgatósága.

A csikvármegyei róm. kath. Tanítóegyesületek választásánya folyó hó 7-én tartotta ülését Zsögön Z. képezdei tanár elnökle alatt. A hosszú tárgysorozat, alaposan megbeszélve az egyes pontokat, teljesen letergálta a választmány, mely ez alkalommal az őszi nagygyűlés előkészületeiről is behatóan tárgyalt. A nagygyűlés programját még véglegesen nem állapították meg, de már a főbb pontokban erre nézve is határozott a választmány.

Seffer László, az „Alkotmány” belső munkatársa augusztus 7-én hirtelen elhunyt. A katolikus újságírók sora ritkult meg az ő halálával. Kívánjuk, hogy az újságírás göröngyös útjain kifejtett munkássága a jó Isten előtt is elismerésre találjon.

A bécsi eucharisztikus kongresszus bizottsága most küldte meg az Országos Katolikus Szövetség — mint a magyar csoport központi bizottságának — a kon-

gresszus emlékkönyvét a magyarországi résztvevők közt való szétosztás végett. Az emlékkönyvnek függelékeként külön kötetben adta ki a bizottság a magyarok ájtatosságain és értekezletein elhangzott beszédeket. Az Országos Katolikus Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső l. 8.) e két kötetet a kongresszus ama tagjainak, akik 10 koronás díjat fizettek, szétküldi, amennyiben legkésőbb szeptember 15-éig a szükséges 40 fill. postaköltséget befizetik.

A papnövelő intézet előjárósága értesíti tiszt. teológus növendékeit, hogy csak szeptember 13-án estére kell az intézetbe bejönniök. Föltétlenül kívánatos, hogy esti 7 óra mindenki az intézetben legyen.

Hivatalos bölcsesség — Gyulafehérvár-Portus között az országúton volt egy fahíd. A múlt évi árvíz annyira megviselte, hogy életveszélyes volt rajta járni. Végre is az állam gondjaiba vette a hidat és hamarosan egy új vasbeton híd reménye kandikált ki a feneketlen tóból. A remény már-már megvalósulásához közeledett, mikor ismét jött egy árvíz, még nagyobb mint a tavalyi. Az árvíz aztán alaposan megrongálta a félig kész hidat. És most az állam perel a vállalkozóval, hogy kit terhel a felelősség. Eddig rendben van. Hanem a híd nincs rendben és ügylátszik nem is lesz, míg a pör aktái mind a három fórumot meg nem járták. A munka szünetel, az az hogy nem egészen; a híd alatt portusi oláh atyafiak halászatnak nagy flegmával és kevés szerencsével. Addig pedig, míg a per el nem dült, a község kénytelen járni azon a rozoga hídon, melyet csak szükségből építettek, hogy éppen tartson az új híd elkészültéig. Most tehát a régi híd helyett van egy még rosszabb, még veszedelmesebb új hídunk. (Beküldetett.)

Két házasság. Ágner Béla, a csikszeredai főgimnázium tanára augusztus 10-én vezette oltárhoz Antal Idukát Csikdánfaluban. — Borcsa Gergely csikszeredai főgimn. tanár folyó hó 16-án délután 4 órakor tartja esküvőjét a csiksomlyói kegytemplomban Kolonics Violkával, dr. Kolonics Dénes orvos és neje Gombos Gizella kedves leányával.

Főtisztelendő Oltárterstvéreim! A f. év július 8., 9. és 10-én Gyulafehérvárt tartott erdélyi egyházmegyei zsinat statumtainak IV. fejezete De Sacrificio Missae (2) így hangzik: „Omnis sacerdos librum habeat accurate conscriptum de acceptis et rite persolutis missarum oneribus. Parochi et beneficiati in fine anni exactam cohibeant episcopo relationem de persolutis sacris fundatis vel beneficio adnexis. Haec relatio pro juramento habetur.”

Már pedig a szentmise intenciói feljegyzésére legjobban megfelel, azt hiszem, ezen eucharisztikus havi naptár, melynek rubrikás rovatai nemcsak az intenciók, hanem amint a mellékelt kicsinyített minta mutatja, más hasonló nagyfontosságú feljegyzéseknek ad helyet.

A „Kalendarium Eucharisticum” fali naptár csinos keret és az év hónapjai szerinti 12 leszakítható levélárba elteendő lapból áll, gróf Majláth Gusztáv Károly püspök Ur öxcellenciája kegyes jóváhagyása mellett, törvényesen védve és le-

téve a Kolozsvári ipari és kereskedelmi Kamaránál, belajstromoltatott.

Ára példányonként 3 korona, előfizetendő a közelgő 1914. évre legkésőbbben folyó 1913. év október 1-jéig. Tiszta jövedelmét egyházi jótékonycélokra fordítjuk.

Jó, tökéletes naptárra kinek nem volna szüksége, különösen ha hivatásunkba vágó fontos feljegyzéseket egész hónapon keresztül tart szemünk előtt. Ilyen a főtisztelendő magyar papságnak szánt „Kalendarium Eucharisticum”!

Azért abban nem kételkedem, hogy Főtisztelendőség szeretetteljes ajánlatomat igénybe ne venné s jóakaró pártfogására bízva törekvésemnek ezen gyümölcsét, nagyon kérem, szíveskedjék engem lehetőleg mindjárt értesíteni, hogy hány példányra lesz (a plebániára, sekrestyére stb.) szüksége. Krisztusban testvére Van Mons Alfréd, lelkész.

Hol nyaral a szombathelyi püspök?

Lélekemelő egyházi ünnepélynek volt a színhelye folyó évi augusztus hó 3-án a tordaszentlászlói gróf Mikes-féle kastély, mert nem kisebb vendéget, mint gróf Mikes János püspök úr ömértóságát, a szombathelyi egyházmegye apostoli buzgalmi főpásztorát üdvözölhette falai között, aki rövid erdélyi tartózkodásának idejét felhasználta arra, hogy néhai bátyjának özvegyét: gróf Mikes Miklós né öngyméltóságát meglátogassa és egyzersmind a vendéglátó Nagyaszonny régi óhajára két unokáját, az ott időző gróf Mikes Zsigmond brassói főispán úr Miklós fiát és Emma leányát a bérmlás szentségében részesítse.

A családias jellegű egyházi ünnepély délelőtt 9 órakor vette kezdetét a grófi kastély szépen felszított házi kápolnájában, ahol a Püspök úr a kíséretében levő pap és a magyarfenesi beszolgáló lelkész segédkezésével szentmisét mondott, mely alatt a grófi család ott időző tagjai a szentáldozáshoz járultak. A szentmise végeztével a Szentlélek Ur Isten segítségül hívása után a bérmlándók a hit, remény és szeretet ésatöbbi imádságok elmondásával nyilvánosan valloást tettek kath. hitökről, mire a Püspök Ur a Szentlélek hétszeres ajándékát rájuk esdvén, ezen hitökben megerősítette őket.

A bérmlás befejezéseül a Püspök úr szívreható beszédében szólott a megbérmlált unokatestvéreire az arról a nagy kegyelemről, melyben a bérmlás szentsége által részesültek, különösen figyelmeztetvén őket, hogy hitöknek ezután már elevennek kell lennie, mint az apostoloké a Szentlélek vétele után volt, mert az anyaszentegyháznak napjainkban, különösen a főrangra sorából buzgó és lelkes hitvallókra, példaadókra van szüksége, mintaképp állítván szemük elé a grófné nagyaszonny ömértóságát, aki úgyszólván teljesen református községben lakik ugyan, de azért a maga és környezete részére kápolnát rendezett be a kastélyban és minden vasárnapon papot vitet oda misézni, csak hogy az anyaszentegyház törvényének eleget tegyen és lelki szükségleteit kielégíthesse.

A főpásztori szavak, valamint az egész ünnepély lefolyása mély hatást gyakoroltak úgy a megbérmláltak, mint a grófi család többi jelenvolt tagjainak lel-

kületére, melynek emlékét bizonyára sokáig meg fogják őrizni szívökben.

A Püspök Ur ömértósága különben 3 napig volt a tordaszentlászlói kastélynak nagyon szívesen látott vendége. — Kolozsi. —

A gyulafehérvári polgári fiú iskolában az 1913.—14. tanévre szóló beíratásokat szept. hó 1., 2., 3., 4. és 5-én délelőtt 8—12 óráig fogják eszközölni.

A polgári iskola I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet be, ki legalább életének 9. évét betöltötte és az elemi iskola negyedik osztályát sikerrel elvégezte.

A beíratásnál minden tanuló köteles bemutatni:

1. Iskolai bizonyítványát;
2. Anyakönyvi kivonatát;
3. Oltási bizonyítványát. Ha a tanuló 12-ik életévét már betöltötte, újraultási bizonyítványt köteles bemutatni.

E bizonyítványok nélkül a tanulók nem vehetők fel.

Minden tanuló a felvételre szülője vagy annak megbízottja kíséretében tartozik megjelenni.

Beíratási díj: 2 korona, tandíj 20 korona, ifjúsági könyvtár díj 1 korona, tanulmányi kirándulási alapra 1 korona, értesítő díj 1 korona.

Községi tisztviselők országos szervezkedése. A Községi Tisztviselők Országos Egyesülete az egész országban megkezdte nagyszabású szervezkedését, hogy a közigazgatási reform előtt minden tekintetben megismerhesse a községi tisztviselők felfogását, kívánságát és sérelmeit. Az egyesület vezetősége Ferényi Antal elnök és Karacsony Gyula, illetve ifj. Szokol Gyula egyesületi titkárok által minden vármegyében, illetve minden főszolgabírói járásban tartandó gyűlésen képviselteti magát és hogy ezt megtehesse, ezúton kéri a községi tisztviselőket, hogy hatáskörükből kövessenek el mindent a központtal egyetértőleg megállapítandó határnapon tartandó gyűlés sikere érdekében.

Az egyesület központja Budapesten, VII., Damjanich-utca 56. sz. a. van, hol úgy a szervezkedésre, mint bármely más ügyre vonatkozó felvilágosítást a legnagyobb készséggel megkap minden érdeklődő. Tagul szintén a központnál lehet jelentkezni, míg a tagsági díj, vagyis évi 4 korona, közvetlen az egyesület pénztárnoka: Brust János címére (Óverbász, u. p. Ujverbász, Bács-Bodrog megye) küldendő be.

Az egyesületnek tagja lehet minden községi és körjegyző, al- és segédjegyző, írnok, díjnok, végrehajtó, orvos, állatorvos, pénztári ellenőr, mérnök, rendőr, tisztviselő, gyakornok, anyakönyvvezető stb. Az egyesület kebelében közigazgatási, közegészségügyi, állategészségügyi, községrendezési és közrendészeti szakosztályokat állít fel, hogy az évtizedeken keresztül elhanyagolt községi és ezek tisztviselőinek érdekeit hathatósan felkarolja és a kormánynál ezeknek az érdekeknek szószólója legyen.

Anyák figyelmébe szászszorosán csak azt lehet ajánlani, hogy ha gyermekük a 4—5-ik hónapot elérte és az elválasztás ideje következik, tanulmányozzák a Phosphatine Falières-el való táplálást

úgy, hogy az elválasztás pillanatától kezdve a gyermektáplálás gondjai és feladataival tisztában legyenek. Biztosítani a gyermek erőteljes fejlődését, jó csontképződését és a fogzás sima lefolyását a Phosphatine Falières alkalmazásával lehet a legjobban. E kiténő tápszer már nem szorul dicsőre, kapható minden gyógyszerárban.

A világ hét csodája. Kis diák korunkban tanultuk már az iskolában, hogy mit tartottak az ó-korban a világ hét csodájának. Ezek azonban a modern tudomány újabb feltalálási mellett nagyon elavultak. Egy amerikai újság, a Chicagóban megjelenő Electricen arra a gondplatra jött, hogy kérdést intéz az egész világ legkiválóbb tudósaihoz, hogy mit tartanak ők a modern világ legnagyobb csodáinak. Nagyon sok válasz érkezett be és csaknem valamennyi megegyezett abban, hogy a modern világ legnagyobb csodája a drótnélküli távíratozás. A tudósok felelete különben a következő sorrendet állapította meg, a hét legkülönbözőbb felfedezés, mely a modern világ hét csodáját képezi, a következők:

1. A drótnélküli távíratozás.
2. A telefon.
3. A repülőgép.
4. A rádium.
5. Az antitoxin szerek.
6. A fényképezés.
7. Az X sugár.

K Ö Z G A Z D A S Á G .

Milyen lesz az új bor ára?

Habár az ideai szürettől még körülbelül két és fél hónap választ el bennünket, szőlőbirtokosaink máris közelről érinti és élénken foglalkoztatja az a kérdés, hogy miképen fog az idén az új bor ára kialakulni.

Ez a kérdés ezuttal annál fontosabb, mert azokhoz a köztudomású nagy károkhöz, amelyeket hazai szőlőink igen nagy részben az áprilisi rendkívüli fagyok okoztak, a szőlő két legveszedelmesebb ellensége, a peronospora és a szőlőmoly az idén is sok helyen és nagy mértékben lépett fel, sőt a szőlőmoly pusztításait jelentik az idén olyan vidékekről is, ahol a szőlőmolyt eddig még nem is ismerték.

A szőlészeti és borászati felügyelőnek legközelebb közzétett hivatalos jelentései szerint a folyó évben legfeljebb közepes, sőt sok helyen határozottan gyenge termést remélhetünk még akkor is, ha a ma látható termés meg is marad. Hogy azonban az említett, valamint még ezután bekövetkező egyéb elemi csapások a szüretig még a mai terméskilátásokat is mennyire fogják csökkenteni, azt ma még nem tudhatjuk.

Ha figyelembe vesszük, hogy a múlt évi csekély bortertermés mellett igen sok szőlős gazdának nem volt semmi tiszta jövedelme sem, sőt sokan ráfizettek szőlőikre, továbbá hogy a munkabérek az idén sok helyen még az előző éviénél is magasabba emelkedtek, kétségtelen, hogy még a múlt évinél is jobb boráakra van szükség, hogy a szőlőművelés ebben az esztendőben kifizesse magát s hogy

esetleg a múlt évi veszteségeket is helyre pótolhassa.

A jelen esetben a borárak lényeges emelkedésének minden feltétele meg is van. A múlt évben — a most már véglegesen megállapított hivatalos adatok szerint — a szorosabb értelemben vett Magyarországon 2,693.600 hl. Horvát-Szlavonországokban pedig 498.901 hl. az egész magyar állam területén, tehát 3,192.501 hl. új bor termett. Múlt évi bortermésünk 1,747.000 hektoliterrel volt kevesebb, mint az előző 1911-ik évben.

Ennek folytán a borkészletek annyira lepadtak, hogy a termelőknél ma már csak nagyon elvétve lehet eladó bort találni, s a kereskedők pincéi is meglehetősen kiürültek.

Ez az oka annak, hogy az új bortörvény életbelépte (1909. évi január 1.) óta igen nagy lendületet vett borkivitelünk is a folyó év eleje óta visszaesést mutat.

A múlt évi szüret Ausztriában is gyengén ütött ki, a borkészletek ott is nagyon lepadtak s az ideai szüreti kilátások ott sem kedvezők.

Kétszertelen tehát, hogy még ha az idén bő termésünk lenne is, az is igen könnyen és jó áron talán vevőre, annál is inkább, mert ha az ideai borok minősége jó lesz, a mire nézve az eddigi jelek biztatók, akkor az ideai borok a még meglevő silány minőségű tavalyi boroknak házassítás útján való feljavítására is nagyon kaphósak lesznek.

A borárak emelkedését annál biztosabbra vehetjük, mert ha a tavalyi rossz borokért is oly jó árakat fizettek szüretkor, kétségtelen, hogy ha az ideai bor jó lesz, a bor árának is jobbnak kell lennie.

Az ideai termésű borok árának kedvező kialakulására s a múlt évihez képest való emelkedésére tehát minden előfeltétel meg van, hacsak maguk a termelők nem fogják a dolgot elrontani.

Ezt annál is inkább hangsúlyozni kell, mert az előző években is jórészt maguk a termelők voltak az okai annak, hogy jobb árak nem voltak elérhetők.

Sok esetben sajnosan tapasztaltuk ugyanis, hogy a szőlősgazdák — a borárak alakulására befolyást gyakorló körülmények tekintetében egyáltalában nem lévén tájékozva — jóval korábban és jóval olcsóbban tették eladóvá termésüket, mintsem kellett volna, s így kevesebbet kaptak, mint amennyit kaphattak volna a borért.

Különösen a szüret előtt való eladás az, amire nézve a bornál igen nagy óvatosság ajánlható, mert természetes dolog, hogy az, aki a bort hetekkel vagy esetleg hónapokkal a szüret előtt megveszi, amikor még a must minőségét illetőleg senki sem lehet tájékozva, úgy csinálja meg a számítását, hogy a vétel akkor is kifizesse magát neki, ha az előre megvett must silány minőségű lesz is.

Hasonlóképpen csakis a vevőknek lehet haszna abból is, ami pedig — sajnos — nagyon gyakori eset, ha az elővétel alkalmával mutatkozó termés mennyiségében a szüretig bármi oknál fogva csökkenés áll be.

Ha ugyanis az elővételkor — mondjuk júliusban, vagy augusztusban — bő, közép vagy akármilyen termés mutatkozik, természetes, hogy a vevő ehhez ké-

pest fogja a vételárat megajánlani. Ha most elemi csapások, peronospora, szőlőmoly, aszály, jégverés stb. folytán a termés szüretig felére, negyed részére vagy még ennél is kevesebbre apad is le, azért a vevő egy hektoliter mustért csakis a jobb terméskilátások közt megállapított árat fogja megfizetni, holott a must — a termés mennyiségének csökkenése folytán tényleg sokkal többet fog érni szüretkor.

Vannak szőlősgazdák, akik nem is maguk szüretelnek, hanem a tőkén adják el a termést, ami rendszerint még a legrosszabb üzlet szokott lenni a termelőre.

Az is nagy hiba, hogy ha a termelők nem gondoskodnak előre a szürethez szükséges hordókról, mert szüretkor, a mint ezt különösen nagyobb termés esetén, például 1908-ban láttuk, vagy nagyon drágán, vagy egyáltalában nem kapnak hordót. Így teljesen kiszolgáltatják magukat a vevőknek s kénytelenek potom áron elveszteni a termést. Ez természetesen hátrányos a többi termelők borai árának alakulására is.

Jórészt ezek az okai annak a sajátos körülménynek, hogy míg az utóbbi egy-két évtized alatt mindennek az ára annyira emelkedett, úgyszólván egyedül a bor az, melynek ára nemcsak hogy lépe nem tartott a minden más téren tapasztalható áremelkedéssel. A vendéglőkben ugyan a filloxera fellepte óta megkét-szereződött, sőt megháromszorozódott a bor kimerési ára, de azért a termelő általában véve ma sem kap többet a borért, mint azelőtt. Pedig a szőlőfelújítás igen nagy befektetésekkel járt, a szőlő rendes évi művelési költségei is egyre fokozódnak, s ezekhez ma már — sajnos — mint rendes évi kiadást kell hozzászámítani a szőlő számos ellensége ellen való védekezés tetemes költségeit is, amit régebben nem ismertünk.

Mindezeknél fogva ma már tetemesen többre kerül a szőlő megmunkálása és fentartása, mint 15—20 évvel ezelőtt s figyelembe kell venni az új szőlők ültetésébe fektetett tőke kamatait is. Ezt a borkereskedőknek is méltányolniuk kell.

Most, amikor az új bor árának kedvező alakulására a legjobb kilátásaink vannak, melegen ajánljuk szőlősgazdánk figyelmébe, hogy használják ki az új bor árának kedvező alakulására alkalmas konjunkturákat, amire oly nagy szükségük van.

Ne siessünk az új bor eladásával!

Szerkeszti üzenetek.

A. J. A cikket köszömjük. A kirándulásról majd később. Addig is szíves üdv.

A. E. Köszönet és hála. A szerkesztőségben most inkább teletünk.

K. F. Jónni fog. Egy k's türelem. Értesítse a szilvolyvi teológusokat, hogy csak szept. 13-ára kell bejönniök.

K. Q. A szép felolvasást mihelyt terünk nyílik rá mindjárt közre adjuk. A késedelem az értékéből semmit sem von le.

B. F. Tartalmas felolvasásért köszönet nemcsak a szerkesztőség, hanem a védelembe vett jóügy nevében is.

K. E. Azért még nem kell kétségbeesni. A munka előbb-utóbb meghozza gyümölcsét.

O. E. Hogy mennyi jövedelme van az erdélyi püspöknek? Erre nem tudunk pontos feleletet adni. Anynyi azonban igaz, hogy sokkal kevesebb a jövedelme, mint a mennyi jót szeretne tenni.

V. I. A. dr. Köszönet a sok üdvözléért. Egy-két hirt onnan is közölnénk. Mit szól hozzá?

Dr. Cs. B. Ugy látszik tévedés történt, mivel az indokolásban azt mondták, hogy féljegytek csak a polgári év végén lehet kérni. Azonban az újonnan kinevezettek-

nek évközben is megadják. Hogy kirezésről történt a tévedés, azt most eldönteni nem tudjuk. Különbön féljegy nélkül is örömmel várjuk.

S. F. E. A tudósítást köszönjük. Ilyen apró híreket kérünk máskor is. Ezek teszik érdekesebbé a lapot. Több letele a jövő számban. Kéziratok visszaküldésére a szerkesztőség nem vállalkozik.

Cs. L. Csikszereeda. Előbbi köszönetünk Önnek is szől keresünkkel együtt.

Sz.: 566—913. végreh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírrá teszi, hogy a gyulafehérvári kir. törvényszéknek 1913. évi 8865. számú végzése következtében dr. Kratochwil Ferenc gyulafehérvári ügyvéd által képviselt dési cég Reich Lajos javára 900 K. s jár. erejéig 1913. évi július hó 15-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1351 korona 90 fillérre becsült következő ingóságok, ú. m.: üzleti berendezés, kalapok, bútor stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a gyulafehérvári kir. járásbírószág 1913. év V. 630. számú végzése folytán 900 korona tőkekövetelés, ennek 1913. évi Július hó 1. napjától járó 6% kamatai, $\frac{1}{3}\%$ váltódíj és eddig összesen 124 K. 60 f.-ben bíróság már megállapított költségei erejéig, Gyulafehérvárt végrehajtást szenvedett üzleti helyiségében, valamint lakásán leendő eszközlésére **1913. évi aug. hó 18-ik napjának délutáni 3 órája** határidőül kitűztetik s ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében késpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltek.

Kelt Gyulafehérvárt, 1913. évi augusztus hó 1. napján.

Papp Károly,
kir. bír. végrehajtó.

Pályázat.

A tordai (Tordaaranyos m.) róm. k. elemi leányiskolánál megüresedett tanítói állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalom: az 913. évi XVI. t.-c.-ben megállapított tanítói fizetés természetbeni lakással, udvarral és mellékhelyiségekkel.

A tanítónő az I.—IV. leányosztályt s esetleg ha lesznek növendékek az V.—VI. osztályt is vezeti. Egyelőre addig, amíg a minisztérium az eddigi tanítónő nyugdíját kiutalja (ami rövid idő kérdése), az új tanítónő helyettes tanítónőnek tekintetik s havi 80 koronát és lakást kap; a nyugdíj kiutalásának napjától kezdve azonban, mint rendes tanítónő, rendes tanítói illetményeit élvezi.

Kereszlevéllel, oklevéllel, esetleg szolgálati bizonyítványokkal felszerelt pályázati kérvények legkésőbb augusztus 20-ig alulírotthoz benyújtandók.

A tanítónő állását szeptember 1-ig haladéktalanul elfoglalni köteles.

Torda, 1913. augusztus 1-én.

Dr. Balázs András,
főesperes plebános.

Öt hónap alatt
500.000
példány fogyott el

Megbecsülhetetlen könyvek aszszonyoknak, leányoknak egyaránt!!!!

A könyvpiac szenzációja!

A háziasszony legnagyobb gondja, hogy mit főzzön holnapra? A leggyvesebb háziasszony is gyakran zavarba jön ennél a kérdésnél. Ilyenkor, jó ha kéznél van a «Ház-tartás Könyvtára», de hasznos akkor is, ha megakarkuk tudni, hogy mit is főzzön a háziasszony olyat, ami izletes, olcsó és egészséges.

A háztartás Könyvtára

a kipróbált ételreceptek valóságos kincsesbányája.

Szerkeszti: Kürthy Emilné
a «Ház-tartás» c. aszszonyiség szerk.

Eddig mejelentek: 1. Hus- és bójt levelek. 2. Levesek való tészták és mellékételek. 3. Különféle előételek. 4. Tojás-ételek. 5. Marhaborju- és sertéshus-ételek. 6. Házi és vad szárnyasok. 7. Nyul-, őz- és egyéb vadhusok. 8. Halak elkészítése. 9. Különféle főzelékek. 10. Gyurott és kilótt tészták. 11. Élesztős tészták és rétesfelek. 12. Torták könyve. 13. Sós és édes mártások. 14. Édességek és cukorkák. 15. Apró sütemények. 16. Különféle italok. 17. Józsi kenyérsütés. 18. Fagyaltok, krémek és kocsonyák. 19. Gyümölcs-befőzés. 20. Zöldség, uborka, stb. eltartása. Egy-egy szám ára csak 20 fillér. Mind a 20 kötet ára **bérmertve 4 korona**. Egyes füzetek me-rendelésénél elegendő a szám feltüntetése.

Az összeg előzetes beklldése ellenében megrendelhető:

SCHÄSER FERENC könyvkereskedésében.
GYULAFEHÉRVÁRT.

Két-három jó családból való gimnáziumi tanulót

szállás és teljes ellátásra elfogad

„**Kézdi János**”

gyulafehérvári róm. kath. ianót. Értekezhetni lehet vele Szécsenyi-utca 19. sz. lakásán. Levél-beli megkeresésre készséggel válaszol. Kellő felügyeletről szigoruan gondoskodva van. 1-2

33

Templomok, oltárok, szószékek festését és aranyozását elvállalja a legjobb kivitelben és jutányos árban

URBÁNSZKY FÜLÖP műfesto

KOLOZSVÁR, Sörház-u. 2.

Költségvetést, új tervek készítését díjtalanul elvállalom. 13-32-52

Alkalmi vétel!

A vajdahunyadi szent Ferenczdi zárdában egy 8-3×4-25 méter nagyságú, csaknem új állapotban levő gyönyörü

FŐOLTÁR

(Mária mennybe vitele — Assumptio — olajfestsmény képpel) és

SZÓSZÉK

féláron alul megegyezés szerint eladandó. — Az oltárról kívánatra a fényképet is küldik.

8-2-5

Hirdetések felvételnek a Püspöki Lyceumi könyvnyomdában Gyulafehérvár, Felsővár-tér. (Hungária szállodával szemben.)

A pécsi 1907. évi orsz. kiállításán az Orsz. Ipar-egyesület által nagy ezüst éremmel kitüntetve

Krisztian József és Fia

méhviaszgyertyagyár, méz, fáklya és viasz raktára

Számos évek óta a pécsi szék egy háza sok más plebáni templom viaszgyertya, örkömcse, olaj szállítója.

Alapított 1829-ben.

Ajánljuk a főtisztelendő plebános urak becses figyelmébe kitünő minőségű és az egyház rendelkezésére megfelelő valódi méhviaszból készített templomi és egyéb viaszgyertyáinkat bármily nagyságban és az összes templomi kellékeket. — Kívánatra árjegyzékünket bérmertve küldjük.

92-51-21

Telefonszám: 424.

PÉCSETT. Főüzlet: Szigeti országút 3. sz. Fióküzlet: Jókai-tér 9. szám.

Fleischer János

(Keresztény katolikus cég.)

egyházi ruha és reverenda szabó

PÉCS, Ferenciek-u. 9.

Évek hosszú gyakorlata képesít a legjobb szabású, minőségű és finoman kidolgozott **reverendák és címádák, pepi civil öltönyök** előállítására. Üzletemet első sorban

Egyházi ruhák

készítésére rendeztembe. **Mindenmü egyházi ruhák:** casulák, pluvialék velumok, baldachinumok, minisztráns ruhák zászlók, lobogók, karingek, álbák, kehelyruhák stb. készítettnek.

Nem kell sem Budapestre sem Bécsbe menni. Üzletem **versenyképes** minden pesti vagy bécsi céggel úgy **szabászat, mint ár és minőség** tekintetében. Tessék meggyőződni róla.

Egyházi ruhák javítása olcsón és jól eszközöltetnek. 11-32-52

Költségvetés és árjegyzék ingyen! Személyesen is megjelenek!

Hinger József

asztalos mester Gyulafehérvár

Széchenyi-utca 10. sz., (saját ház) a Jickeli-féle vasraktárral szemben

Képület munkát, festett, mas-siv ésournéros butormunkát,
Éportále és boltberendezést,
Sügyszintén javításokat is el-fogad. Szállit és lerak tölgy és bükkparketát. Árjegyzék zserint irodai és vendéglői, ebédlőszékeket, tükröket mé-ret szerint. Raktáron tart **T**minden fajta fakoporsókat is.

Lelkiismeretes és pontos kiszolgálás. — Szolid árak. Tervrajzok díjtalanul készítettnek.

6-32-52

Ruzsinszky Béla

géperőre berendezett
oltárépítő műhelye
PÉCS, MAJLÁTH-U. 25. SZ.

Megbízható katolikus cég!

A pécsi orsz. kiállításon az iparművészeti társulat által arany éremmel kitüntetve.

Készít és elvállal

mindennemű templom berendezési és felszerelési tárgyak, u. m.:

oltár, szószék, gyóntatószék, templompadok, szentély-korlát és egyéb felszerelési tárgyak készítését, szállítását, régi oltárok aranyozását és átalakítását.

Pontos rajzzal és költségvetéssel
készséggel szolgátok.

Több kisebb méretű vagy több nagyobb megrendelésnél személyes
10-33-52 megjelenés.

Lelkiismeretes kiszolgálás!

Több elismerő nyilatkozat!

TÉGLA--CSERÉP.

Ajánljuk elsőrendű géptéglánkat, mészkömentes hornyolt, hodfarku és a gyárunkban előállított HANATSCHEK-féle tetőcserepet.

o A géptéglának az ára: o
1000 darabonként ab Banicz a-
állomás 32 korona o

PECCOL JENŐ és TÁRSAI
GÖZTÉGLA ÉS CSERÉPGYÁRA
BANICZA.

Kérjen
mintát!

Kérjen
mintát!

4-5-15

ÖZV. LAKNER ANTALNÉ

sütődéje és lisztkereskedése

GYULAFEHÉRVÁR, NOVÁK FERENCZ-TÉR 6. SZÁM ALATT.

8-6-52

Ajánlom a n. é. közönség b. figyelmébe első rendű friss süteményeim, ú. m.: tejes és vajas kiflit, sós kiflit, sós fonottat, kalácsot, továbbá fehér, barna és félbarna kenyereimet, azonkívül házikenyérnek való legjobb minőségű lisztjeimet.

LISZTKERESKEDÉSEMBEN

csak a hirneves Neumann Testvérek cég aradi gőzmalma örleményeit árusítom. — Naponta 2-szeri kenyérsütés.

Kiváló tisztelettel: Özv. Lakner Antalné.

Naponta
friss
élesztő!

Boda József

orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

Van szerencsém a főtiszt. papság és m. t. egyháztanács tudomására hozni, miszerint orgona- és harmonium-építő

műhelyemet

teljesen ujjonnan rendeztem be, minek utánna módomban áll a legnagyobb szabású orgona-építését is elvállalni. Bárminemű javításokat átalakításokat jutányos árban, pontosan eszközök.

A n. é. közönség pártfogását kéri, kiváló tisztelettel

Boda József orgona- és harmonium-építő
CSIKTAPLOCÁN.

ALAPITVA 1898.

6-33-52

ALAPITVA 1898.

Valóban jó

és szépen égő

méhviaszgyertya

4 kilótól kezdve bérmentve
kapható

Dokupil Lajos
viaszgyertya gyárosnál
NAGYLÉVÁRDON.

(Pozsonymegye.)

Nagyobb vételnél 15-20%
árengedmény.

árak kilónként:

2-40 K., 3-20 K., 4 K., 5 K., II.

8-32-52